

Hnutí Grálu: synové Člověka

Jedna ze spekulací, které se objevily v souvislosti s tzv. kuřimskou kauzou týraných dětí, se týkala i hnutí Grálu. Nejen proto **začínáme náš seriál o sektách a zajímavých náboženstvích** právě jím. Je to právě 70 let od doby, kdy se hnutí rozšířilo i na území současné České republiky

slovníček

Slovem **milenialismus** označujeme přesvědčení o tom, že v dohledné době nastane pro určitou část lidstva období všestranného blaha: míru, štěstí a duchovního i jiného uspokojení. V Bibli a po ní i v další literatuře se takové období často označuje jako Tisíciletá říše. Odtud pojem „milenialismus“ (z latinského výrazu pro tisíciletí) pochází

Večer 29. července roku 1929 vyšel úplněk. Ve dřevěné shromažďovací hale na Vomperbergu, překrásné náhorní plošině v tyrolském podhůří Alp, zazněla řečnickova rozhodná slova o osudovém obratu věků. Měl nastat právě tento den. Řečník – podle svých slov – na sebe přijal poslání Imanuele, Syna Člověka, s nímž přichází soud lidstva a Tisíciletá říše.

Abd-ru-shin

Tímto vynikajícím řečníkem a možná ještě lepším spisovatelem byl Abd-ru-shin, Němec, který teprve nedávno prozradil posluchačům a čtenářům svých promluv své občanské jméno: Oskar Ernst Bernhardt. Bylo mu tehdy 54 let a měl za sebou

kariéru obchodníka a spisovatele cestopisů. Jeho osobní „osudový obrat“ nastal v době první světové války, když byl jako německý občan na cestě ze Spojených států internován na britském ostrově Man. Tam – patrně též pod vlivem zpráv o smrti matky a syna – se prohloubil jeho duchovní život a začalo jeho směřování jako budoucího náboženského vůdce.

Roku 1923 v Lázních Heilbrunn vydal výzvu k duchovní obnově Co hledáte? Na ni navazoval časopis Listy Grálu s prvními Abd-ru-shinovými přednáškami, které v tomto bavorském městečku pořádal pro veřejnost ve svém Domě Grálu. Zde také jeho druhá manželka Marie prováděla léčitelskou praxi vkládáním rukou. Z posluchačů a klientů tak postupně vznikala okruh stálých zájemců. Upevňoval se Abd-ru-shinovými knihami, především souborem jeho přednášek *Ve světle Pravdy*, jehož první vydání s podtitulem *Nové poselství grálu od Abd-ru-shina* vyšlo roku 1926. Z Abd-ru-shinových slov se pro něj stala nezpochybnitelná pravda. Zrodilo se nové náboženské hnutí.

Naděje pokořených Němců

Abd-ru-shinovo poselství bylo z mnoha důvodů atraktivní. Vymezovalo se vůči církvi a jejím dogmatům a hierarchii tím, že vyzývalo k samostatnému přemýšlení

Kříž v kruhu – znak hnutí Grálu

a k alternativnímu výkladu křesťanské věrouky a historie. Oproti „tajemstvím víry“ poskytovalo logicky uspořádaný systém, založený na jednoduchých kosmických zákonech. První z nich, zákon tíže, říká, že čím „hmotnější“ (tj. přizemnější) jsou naše myšlenky a činy, tím hlouběji v úrovních hmotnosti klesáme. Podle zákona přitažlivosti stejnorodého záleží náš úděl na tom, jakými myšlenkami se obíráme a jaké činy konáme, protože jimi si připravujeme odpovídající události.

Zákon zvrtného působení pak podle Abd-ru-shina znamená, že žádná myšlenka ani čin nemohou zůstat bez následků a že také všechna naše štěstí či neštěstí jsou jen přirozenými následky našich myšlenek nebo činů. Vědomým respektováním těchto zákonů a stálým úsilím může podle Abd-ru-shina vést naše duchovní cesta vzhůru.

Zvláštní atraktivitu zajišťovalo Abd-ru-shinovi prostředí německy mluvících zemí. Jeho poselství posilovalo sebevědomí německého národa, silně otřeseného po první světové válce. Navazovalo na německou středověkou literaturu, vyvyšovalo němčinu jako jazyk, jímž Poselství mohlo jedinečně zaznít, cenilo „německého ducha“ (jež ovšem mohli vlastnit i příslušníci jiných národů, do kterých byl německý duch rozslán) a činilo z německy mluvících zemí střed náboženských dějin lidstva. „Němci mají být povoláni, aby se stali duchovně i světsky vedoucím národem!“ napsal Abd-ru-shin v přednášce *Povolání*. Taková slova musela znít některým z pokořeného německého národa velmi lákavě, a tak – ačkoliv se Abd-ru-shin výslovně zříkal jakéhokoli náboru – rostl počet skupinek čtenářů jeho díla. Přestěhováním Abd-ru-shinovy rodiny získalo hnutí roku 1928 své nové centrum na Vomperbergu v Tyrolsku. Někteří následovníci chtěli bydlet v blízkosti svého Pána, a tak vznikla osada Grálu a rychle se rozrůstala.

Podobně jako jiná nová náboženská hnutí vzbuzovalo i hnutí Grálu vedle nadšeného souhlasu ale i stejně emotivně nabitý odpor. Vůdce a jeho následovníci se stali předmětem různých podezření. Novináři vytáhli stará Bernhardtova obvinění z podvodů, přetřásalo se finanční hospodaření na Vomperbergu, policie vyšetřovala, zda se Abd-ru-shin nedopustil urážky římsko-

V roce 1991 si Jan Dvorský při četbě spisu *Ve světle Pravdy* uvědomil, že je Synem Člověka, a že má tedy uvést soud nad lidstvem a Tisíciletou říší

» Sídlo rodiny Parsifala Imanuele roku 1994 ve Hvozdcích na Hořovicku

katolického, tehdy státního náboženství. Ozývala se znepokojená veřejnost z okolí Vomperbergu a na hnutí žalovali i ti, kdo se v něm zklamali a od něho odpadli.

Selhání a dočasný konec

V tomto rozruchu, tak typickém pro nová náboženská hnutí, vzrůstala očekávání Tisícileté říše. V závěru pečlivě připravovaného druhého vydání knihy *Ve světle Pravdy* Abd-ru-shin nenechal své čtenáře na pochybách, že mesiášskou postavou konce věku je právě on. Vomperberg žil přípravou na Tisíciletou říši: plánovala se stavba obrovského Hradu Světla, stavba dalšího chrámu, sanatoria, sirotčího útulku, výsadba sadů a mnoho dalšího. Uskutečnila se ale jen stavba řadových domků a správní budovy, v níž byla umístěna škola Grálu. Fungovala laboratoř Jaspis, která poskytovala zdravotní čaje a různé posilující prostředky, např. náramky s kameny, které přijímaly síly z kosmu.

Zároveň se konaly i přípravy na světovou přírodní katastrofu, při níž měl být takřka celý svět zalit vodou. Shromažďovaly se zásoby, aby se Hora Spásy, Vomperberg, mohla při katastrofě stát azylem pro ty, kdo ji přežijí. Netrpělivě byli očekáváni povolání, tedy ti, jež měli Abd-ru-shinovi jako Synovi Člověka pomáhat v uskutečnění jeho poslání. Měli být povoláni z celého světa, aby jako nositelé německého ducha vytvořili spolu s povolanými Němci vyvolený národ.

Definitivním zlomem v dosavadním růstu nadějí na říši míru se stal rok 1936. Hnutí se tehdy ocitlo již ve zjevné krizi. Nejenže povolání nepřicházeli v očekávaném počtu, ale odpadlo i mnoho těch, kteří byli za povolané považováni. Tito odpadlíci spolu se znepokojenou a nepřátelskou částí veřejnosti přiváděli Abd-ru-shina do úzkých a právě toho roku se jim podařilo nechat jej zatknout. Na stavbu Hradu, který měl být podle původních předpokladů tento rok dokončen, nebylo ani pomyšlení. V těžké krizi se od Abd-ru-shina odvrátila i jeho rodina a osadu Grálu začali její obyvatelé spěšně opouštět. Poslední ranou předválečnému hnutí Grálu bylo Bernhardtovo další zatčení hned prvního dne německé okupace Rakouska roku 1938. Osada Grálu byla zabrána okupanty.

Po více než půl roce ve vazbě byl Bernhardt propuštěn. Pod policejním dozorem žil s rodinou v Kipsdorfu v Krušných horách

Osada Grálu kolem roku 1934, ilustrace z knihy Moniky Schulzeové: *Abd-ru-shin. Autor Poselství Grálu; Integrál, Brno 2006*

a tam také roku 1941, duchovně opuštěný a zklamaný, zemřel. Tisíciletá říše podle jeho předpovědí nenastala a všechno nasvědčovalo tomu, že u konce je i existence hnutí Grálu.

Poválečné zmrtvýchvstání

V září 1945 se rodina Oskara Ernsta Bernhardta vrátila na Vomperberg a na konci roku obnovila ve svém sídle náboženský provoz. Neúspěch předválečného očekávání Tisícileté říše i smrt Abd-ru-shina byly vysvětleny jako selhání lidstva, které se ostatně ukázalo i v tragédiích druhé světové války. Kniha *Ve světle Pravdy* byla znovu vydána, jazykově mírně upravena, rozšířena na téměř dvojnásobný rozsah o pozdější Abd-ru-shinovy přednášky a ochuzena o několik promluv s pasážery o roli německého národa a s pasážery, které jasně ukazovaly k Abd-ru-shinovi jako vtělení Syna Člověka. Duchovní důraz v hnutí se přesunul z očekávání Tisícileté říše na mravní způsobilost těch, kdo někdy v budoucnosti chtějí do této říše vstoupit.

Právě vysoké mravní nároky na sebe i na druhé, slušnost a spořádanost v každém ohledu, přísná sebekontrola nejen činů, ale slov, úmyslů i každého zárodku myšlenky se staly pro hnutí Grálu typické. Jeho příslušníci chtějí žít tak, „jak se žít má“, a zvou k tomuto způsobu života především ty, kte-

ří jsou současnou mravní úrovní společnosti znepokojeni. Vytvářejí společnost, v němž je kromě jiného též patrné vědomí vyvolenosti a elity. Určitou míru tajemnosti poskytuje uzavřenost před veřejností, důstojné a působivé slavnosti a obřady. Pro jednotlivce je nejdůležitější obřad zpečetění, v němž dospělý stoupenec vyjadřuje svou víru, že „Immanuel, Syn Člověka ... byl na zemi v Abd-ru-shinovi“. Ti, kdo jsou zpečetěni, mají právo nosit stříbrný symbol hnutí – rovnoramenný kříž v kruhu. Vyšším stupněm v hierarchii hnutí jsou povolání, kteří jsou nositeli zlatého kříže.

Hnutí je organizováno v místních kruzích Grálu. Kruhy konají každou neděli své pobožnosti (v pronajatých prostorách nebo v chrámech, zvaných stánky Světla) a pro veřejnost pořádají přednášky a někdy i kurzy němčiny. Finance obhospodařují zemské nadace a mezinárodní Nadace Poselství Grálu. Hnutí se rozšířilo do Afriky, Severní a Jižní Ameriky i do Austrálie, ale počet jeho příslušníků je relativně velmi nízký – odhaduje se asi na 20 tisíc. Nezanedbatelnou část (snad až jeden tisíc) tvoří Češi.

Nová náboženská hnutí

Je přirozené, že na základě duchovního hledání vznikají v každé době nová náboženská hnutí. Jsou tvořena lidmi, kteří jsou nespokojeni s duchovním životem většiny. Každé nové náboženské hnutí tak v sobě obsahuje protest a vůči větší nové společnosti se vymezuje. Jeho stoupenec tento protest vyjadřuje vírou, praktikami, hodnotami, morálkou, životním stylem apod., které jsou odlišné od víry, morálky atd. většiny. Kvůli těmto odlišnostem od toho, co většina běžně považuje za „normální“, bývá protestující hnutí často odsuzováno. Výrazem odsouzení a odmítnutí novoty je slovo „sekta“. Některé takto označené skupiny skutečně mohou být nebezpečné svým stoupenecům nebo jejich okolí. Negativním slovem „sekta“ jsou někdy ale postížena i ta nová náboženská hnutí, která se „neprovinila“ ničím jiným než tím, že jsou nová, jiná a ve společnosti dosud neznámá.

Abd-ru-shin roku 1927, ilustrace z knihy Moniky Schulzeové, *„Abd-ru-shin. Autor Poselství Grálu“*, Integrál, Brno 2006

Oskar Ernst Bernhardt – Abd-ru-shin

Narodil se roku 1875 v saské Bischofswerdē, vystudoval obchodní školu a roku 1897 se oženil. Při návratu z obchodní cesty byl roku 1914 zadržen britskými úřady a z internace byl propuštěn až po válce, roku 1919. Rok 1923 je udáván jako počátek jeho duchovní činnosti. Toho roku založil v Lázních Heilbrun své první nakladatelství *Gralsblätter* (Listy Grálu). Následujícího roku bylo manželství s Marthou rozvedeno a Bernhardt se znovu oženil. Jeho druhá manželka Maria byla vdovou se třemi dětmi. Ona i její děti se postupně stávaly

hlavními představiteli hnutí po Bernhardtově smrti roku 1941.

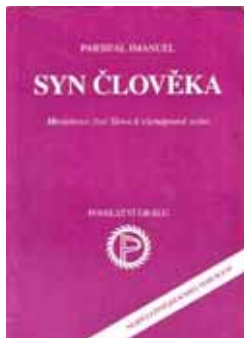
Hlavním náboženským dílem Abd-ru-shina je kniha *Ve světle Pravdy*, vydaná roku 1926. Druhé vydání roku 1931 bylo rozšířeno a mělo být podle Abd-ru-shinova předpokladu definitivní. Do posmrtného vydání v letech 1949–1950 byly ovšem zařazeny ještě další přednášky, takže jejich počet dosahuje celkem 168. K tomuto veřejně přístupnému dílu je přičten ještě svazek *Napomenutí*, určený pouze zasvěceným příslušníkům hnutí Grálu.

Dohromady tvoří tyto spisy nezpochybnitelný kánon Pravdy, svatě Písmo hnutí Grálu. Dohromady je ovšem toto Písmo pouze v němčině.

Lucie Dvorská a Jan Dvorský alias Parsifal Immanuel

Obálka knihy Syn člověka od Parsifala (Dvorského)

Rozpory a obnovení nadějí

Poválečný rozvoj hnutí byl a dosud je brzděn mnoha rozkoly a odstěpeními. Zdá se, že vyplývají z několika důvodů, které se ovšem v jednotlivých sporných případech mohou vzájemně kombinovat. Jedním z důvodů je stálý spor o to, zda poválečné vydání posvátného spisu *Ve světle Pravdy* s jeho mnoha úpravami je skutečně autentické, když sám Abd-ru-shin žádal, aby vydání z roku 1931 zůstalo za všech okolností „nezměněné“. Jiným důvodem rozkolů jsou spory o autoritu, způsobené selháváním představitelů hnutí, kteří nejsou schopni naplňovat vysoká morální kritéria hnutí a svá selhání často nejsou schopni sobě ani druhým přiznat. Autority v hnutí mohou být snadno zpochybněny též poukazem na Abd-ru-shinův důraz na samostatnost každého jeho stoupence a na – alespoň teoretické – odmítání vytvářet jakoukoli hierarchii a náboženskou organizaci.

Příkladem sporů o mravní autoritu je velmi vážný rozkol, který v letech 1998–1999

Podle proroctví jasnovidce, působícího ve Dvorského skupině, měla již na konci roku 1993 začít zkáza Prahy. Další katastrofy měly následovat roku 1994 v České republice i na jiných místech Evropy. V jejich důsledku mělo stále více lidí začít chápat význam Abd-ru-shinovy a Dvorského knihy a měli spolu vytvořit nejprve město v severní Itálii, které by se rozrostlo v Tisíciletou říši.

Náročný, až zdraví ohrožující způsob života v komunitách, obavy o život Dvorského následovníků ze strany jejich příbuzných i intervence policie a zdravotních služeb vzbudily v letech 1993–1995 mimořádnou pozornost sdělovacích prostředků. Ostražitost vůči tomuto novému náboženskému hnutí byla znásobena čerstvou zkušeností veřejnosti s tragickým vývojem hnutí davidiniánů v Texasu, kde v roce 1993 došlo ke smrti více než 80 osob, s hromadnými vraždami a sebevraždami v celkovém počtu 74 mrtvých příslušníků Řádu Chrámu Slunce ve Švýcarsku, Kanadě a Francii v letech 1994–1997 i s teroristickým útokem příslušníků hnutí Óm širikjó v tokij-

Podle proroctví měla již na konci roku 1993 začít zkáza Prahy. Další katastrofy měly následovat roku 1994 v České republice i na jiných místech Evropy

zasáhl hnutí Grálu na všech místech jeho působení ve světě. Příčinou byla manželská krize Siegfrieda Bernhardta, nepokrevního příslušníka Abd-ru-shinovy rodiny a nástupce dětí Abd-ru-shinovy druhé manželky v čele hnutí. Po vyčerpávajícím sporu se od něho značná část hnutí (včetně téměř celé jeho české části) odvrátila a přiklonila se k jeho oponentovi, předšedovi mezinárodní nadace Jürgenovi Sprickovi. Tím ovšem tato část ztratila přístup na Vomperberg, posvátnou Horu Spásy, neboť tamní majetek zůstává v rukou rodiny Bernhardtovy.

Ale hlavním důvodem rozkolů jsou – zdá se – stále obnovované naděje na příchod Tisícileté říše. Příkladem tohoto obnovení bylo jen v samotné české větvi hnutí Grálu již několik. Naděje na brzký vznik Tisícileté říše čas od času propuknou i uprostřed hnutí, ale nejznámějším případem se u nás stalo oživení těchto nadějí, k němuž došlo mimo strukturu hnutí Grálu v první polovině 90. let minulého století v souvislosti s působením Jana Dietricha Dvorského.

Roku 1991 si totiž Dvorský při četbě spisu *Ve světle Pravdy* – podle svých slov – uvědomil, že je Synem Člověka, znovu vtěleným Abd-ru-shinem, a že má tedy uvést soud nad lidstvem a Tisíciletou říši. Pod jménem Parsifal Imanuel vydal vlastním nákladem v letech 1992 a 1993 knihu *Syn člověka* s podtitulem *Mesiášovo živé Slovo k všempravě světa*. Na jejím základě vznikaly od roku 1993 komunity Dvorského následovníků v několika obcích na Hořovicku. Hnutí Grálu se od aktivit Dvorského rozhodně distancovalo.

ském metru roku 1995. Tyto výjimečné, ale otřesné případy vzbuzovaly obavy, že k podobně tragickému vývoji mohou dospět i následovníci Jana Dvorského.

Pod tlakem úřadů i extrémně nepřátelského veřejného mínění a pod dojmem zklamání z nevyplněného proroctví se již na podzim 1994 začaly Dvorského komunity rozpadat. Po konfliktech Dvorský všechny následovníky postupně vyloučil a spolu s rodinou se skryl před policií, která po něm a po jeho družce vyhlásila pátrání pro podezření z ohrožení mravní výchovy svých dětí. Od té doby se Dvorský s rodinou skrývá a veřejnost se s ním může seznámit pouze jako se spisovatelem prostřednictvím jeho několika románů a dalších literárních děl.

Potenciál k přežití i ke štěpení

Během více než osmdesáti let existence prokázalo hnutí Grálu svou životaschopnost. Pro určitou, i když nepočetnou skupinu lidí pravděpodobně zůstane i v budoucnu Bern-

ZÁVĚR.

Abdruschin dokončil nyní svoje poselství lidstvu. Po dokončení povstal v něm Bohem poslaný Syn Člověka

IMANUEL,

kterého sám Syn Boží, Ježíš zaslíbil lidstvu k soudu i ke spasení, když již staří proroci na něho poukazovali. Nosí znamení svého vznešeného poslání: Živoucí kříž Pravdy, zářící z něho a Božskou holubičici nad sebou, jako je nosil Syn Boží.

Lidstvo, probud se ze spánku svého ducha!

Závěr knihy *Ve světle Pravdy* z roku 1931, český překlad vyšel roku 1932

hardtovo zpracování známých náboženských motivů lákavé. Budou to pravděpodobně i nadále lidé se sklonem k alternativnímu životnímu stylu – zatímco v předválečné době bylo Poselství atraktivní např. pro spirítisty, dnes oslovuje léčitele a jejich klienty. Určitý úspěch bude hnutí asi i v budoucnosti zaručovat přesvědčivost knihy *Ve světle Pravdy*. Rychlé změny společenských norem budou pravděpodobně nadále znepokojovaly dostatečný počet lidí na to, aby se někteří z nich nechali oslovit pronikavými a přísnymi Abd-ru-shinovými mravními soudy.

Ani v budoucnu se ale hnutí Grálu patrně nezbaví svého mimořádného sklonu k roztržitosti a ke štěpení. Budou asi i nadále vznikat malé, veřejnosti skryté skupiny Abd-ru-shinových následovníků, kteří se z některého z výše uvedených důvodů rozešli s oficiálním hnutím Grálu. Vše nasvědčuje tomu, že jedna z takových skupin se zformovala i kolem Josefa Škrly, otce Barbory, jíž se dotkla tzv. kuřimská kauza, zmíněná v úvodu. Zatím ale není vůbec jasné, zda existence této skupiny nějakým způsobem souvisela s trestnými činy, které v tzv. kuřimské kauze vypluly na povrch. «

*Zdeněk Vojtíšek
odborný asistent Husitské teologické fakulty UK,
šéfredaktor časopisu Dingir*

» Současné hnutí Grálu u nás

Stoupenci Abd-ru-shinova poselství vytvářejí kruhy Grálu v Praze, Liberci, Hradci Králové, v jižních Čechách, na severní Moravě, ve Zlíně a v Brně. Počet stoupenců je těžké odhadnout (hnutí samo ho zásadně neuvádí), ale pravděpodobně nepřevyšuje jeden tisíc. Scházejí se k pobožnostem ve stáncích Světla, většinou dlouhodobě pronajatých místnostech. Dva vlastní stánky Světla již hnutí otevřelo v Karvině a v Dlouhé u Českých Budějovic, další stánek Světla (v Liberci) je ve výstavbě. Kruhy zastřešuje Nadace Hnutí

Grálu v České republice, jejímž předsedou je Artur Zatloukal (*1943). Pro příslušníky hnutí vychází časopis *Kruh*, na veřejnosti se hnutí prezentuje českou mutací mezinárodního časopisu *Svět Grálu*.

Kromě této hlavní části hnutí Grálu existují i menší skupiny, např. skupina Abd-ru-shinových následovníků kolem nakladatelství *Hlas* ve Zlíně. Byla aktivní hlavně v 90. letech, kdy nakladatelství vydávalo přetisky Abd-ru-shinových spisů v původní, předválečné podobě a několik čísel stejnojmenného časopisu.